

Samordningskansliet
Sandra Hedman
Tfn: 063-147509
E-post: sandra.hedman@regionjh.se

2017-10-10

RS/1280/2017

Rapport om Länstrafiken AB utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017

Den 1 mars 2017, § 39, beslutade regionstyrelsen om vilka bolag, stiftelser, förbund och nämnder som skulle ingå som fördjupningsärenden i regionstyrelsens plan för uppsiktsplikt 2017. Länstrafiken AB var ett av de bolag som valdes ut. Syftet med den här rapporten är att utifrån det som regionstyrelsens uppsiktsplikt omfattar redovisa om bolaget bedriver sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges beslut, att ekonomin efterlevs och att medlen används på ett ändamålsenligt sätt.

Länstrafiken AB tillhör de bolag som ingår i regionala utvecklingsnämndens uppföljning. Det utifrån nämndens ansvar för de regionala utvecklingsfrågorna och nämndens ansvar som regional kollektivtrafik myndighet. Ett underlag till den här rapporten har därför varit den uppföljning som nämnden genomfört inför sitt sammanträde den 5 september 2017, § 125. Regionstyrelsen har i sin uppsiktsplikt även tagit del av verksamhetsrapporter, styrelseprotokoll och uppföljningar från bolaget samt andra uppföljningar som regionala utvecklingsnämnden har genomfört. En särskild redovisning gjordes också i utskottet för ekonomi i augusti 2017 där bolagets VD informerade om aktuellt ekonomiskt resultat, verksamhet och prognos. Utskottet fick ställa frågor och fick svar.

Om bolaget

Länstrafikens uppdrag är att operativt svara för de uppgifter som krävs för att upprätthålla en allmän kollektivtrafik i länet och till angränsande län. Det innebär upphandling, avtalsuppföljning, framtagning av tidtabeller, hantering av biljettintäkter, biljettmaskiner, hållplatser, marknadsföring och statistik med mera. Inom Länstrafiken AB ingår också Bussgods som en avdelning. Bussgods ansvarar för att på persontrafikens villkor befordra gods inom länet och över landet.

Region Jämtland Härjedalen är ensam ägare av bolaget sedan 2012, då en ny lag (SFS 2010:1065) om hur kollektivtrafiken i ett län ska organiseras började gälla. Lagen anger att det ska finnas en regional kollektivtrafikmyndighet (RKM) i varje län/region som ansvarar för de strategiska frågorna och är organiserad i förvaltningsform. Region Jämtland Härjedalen är RKM och har därmed det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken i länet och för dess framtida utveckling. Tidigare bedrevs hela verksamheten i bolagsform. Bolaget har behållits för den operativa delen av verksamheten.

Bolagets mål

Länstrafikens övergripande mål finns i det regionala trafikförsörjningsprogrammet som fastställts av regionfullmäktige den 11-12 april 2016, § 59. Programmet är det strategiska styrdokumentet som beskriver hur kollektivtrafiken ska utvecklas. Programmet innehåller mål, inriktning och strategier för hur trafiken ska bedrivas. Programmet följs upp vid regionens samverkansråd, genom trafiksamråd och i dialog med berörd kommun. Förutom det har bolaget också egna mål vad för exempelvis resande, kundnöjdhet och avgångstider.

Regionala utvecklingsnämnden har på sitt sammanträde den 5 september 2017 följt upp det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Den uppföljningen visar bland annat att;

- Självfinansieringsgraden för Länstrafiken är sjunkande och inte ökande.
- Målen som mäts ur kollektivtrafikbarometern ”Länstrafiken erbjuder resealternativ som passar mina behov” och ”marknadsandel” mäts från 2017 via digitala enkäter i stället för telefonintervjuer. Utfallet förändras med mätmetoden. En ny målserie bör tidigast formuleras då 2017 års värden finns framme.
- Minskningen av CO2 utsläppen går fortare än vad som antagits, tack vare övergång till HVO. Vid årsskiftet introduceras elbussar som också kommer bidra till att CO2-utsläppen minskar.

Resandet under perioden ligger kvar på ungefär samma nivå som samma period 2016. Resandet i tätortstrafiken och tågtrafiken har ökat något. Resandet inom landsbygdstrafiken är oförändrat jämfört med 2016. Införandet av ungdomskort hösten 2015 har bidragit till en helårseffekt vad gäller resandeökning för 2016 och 2017.

Bolaget redovisar också att kundnöjdhet har förbättrats jämfört med samma tid 2016. Målen avseende avgångstider för landsortstrafiken och tätortstrafiken är något under målvärdet.

Från 2017 har Länstrafiken en ny VD, under året genomförs upphandling av den trafik som för närvarande ingår i avtalet Buss 2010. Trafikstart är december 2018. Ledsagning har införts för personer med funktionsnedsättning eller särskilda behov.

Ekonomi

För Länstrafiken AB uppgick det ackumulerade resultatet till -3 miljoner kronor per sista augusti 2017. Det beror främst på minskade intäkter, högre trafik kostnader, och ett underskott för avdelningen Bussgods på 2,1 mkr. Prognosen per helår är -6 miljoner kronor varav underskottet i Bussgods står för 3,5 miljoner kronor.

På sammanträdet med utskottet för ekonomi redogjorde bolagets VD för det ekonomiska läget. Han rapporterade att bolaget tagit fram förslag på möjliga

kostnadsreduceringar och förslag på åtgärder. Samråd ska ske löpande mellan Region Jämtland Härjedalen, kommuner och operatörer. Bolaget har också genomfört en riskanalys över vad minskat utbud och sämre service kan ge.

Regionfullmäktige har i juni 2017 beviljat Länstrafiken i Jämtlands län AB en kapitaltäckningsgaranti för 2017 på 8 mkr. Om Länstrafikens prognos för 2017 står sig och kapitaltäckningsgarantin ska belasta Region Jämtland Härjedalen får det en negativ inverkan på regionens resultat. Länstrafiken i Jämtlands län AB ska till Regionala utvecklingsnämnden kvartalsvis redovisa åtgärder för att begränsa underskottet för år 2017 samt status gällande likviditet och en likviditetsprognos kommande 12 månader. Bussgods har bedrivit sin verksamhet med underskott sedan 2013. Det beror framförallt på ett minskat antal frakter. Olika åtgärder har utretts.

Utifrån den utveckling som sker inom Bussgods föreslog regionstyrelsen efter förslag från regionala utvecklingsnämnden på sitt sammanträde den 4 oktober 2015 följande inför regionfullmäktiges sammanträde den 24-25 oktober 2017:

1. Länstrafiken i Jämtlands län AB ska inte köpa aktier eller överlåta bussgodsverksamheten till bolaget Bussgods i Norr AB, som är under namnändring.
2. Bolagsordning för Länstrafiken i Jämtlands län AB revideras, i punkt 3 utgår skrivningarna ”Även godshantering med linjetrafik i länet, till grannlänerna samt övriga landet kan bedrivas - Bussgods”, och ”Bolaget ska också erbjuda godsservice på kommersiella grunder”.
3. Länstrafiken i Jämtlands län AB ges i uppdrag att avveckla avdelningen bussgods inom bolaget.

Ärendet återremitterades och tas upp igen den 7 november 2017.

Återredovisning

Länstrafiken har delgett Region Jämtland Härjedalen rapporter i enlighet med ägardirektivet. Det har handlat om Årsredovisning, Delårsrapporter med helårsprognos, Protokoll från styrelse och årsstämma, Bolagets verksamhetsplan och budget, Revisionsberättelse och i övrigt uppgifter och information av relevant betydelse. Utifrån det ekonomiska läget har också särskilda avstämningar och rapporter genomförts.

Summering

Sammantaget visar uppföljningen av Länstrafiken AB att bolaget har tydliga mål för sin verksamhet och det finns en struktur för hur målen följs upp och återredovisas. Resandet under perioden ligger kvar på ungefär samma nivå som samma period 2016. Införandet av ungdomskort hösten 2015 har bidragit till en helårseffekt vad gäller resandeökning för 2016 och 2017. Det ekonomiska ackumulerade resultatet uppgick till -3 miljoner kronor per sista augusti 2017. Det beror främst på minskade intäkter, högre trafik kostnader, och ett underskott för avdelningen Bussgods på 2,1 mkr. Utifrån det ekonomiska läget arbetar bolaget med

resultatförbättrande åtgärder. Åtgärder har också vidtagits av Region Jämtland Härjedalen. Utifrån beslutet i juni om en kapitaltäckningsgaranti ska bolaget kvartalsvis redovisa åtgärder för att förbättra resultatet.